

A linguaxe, como sistema simbólico, é viable en tanto que capaz de comunicar uns contidos, como vehículo de desenvolvemento e transmisión de cultura. Unha lingua é distinta das outras porque na súa evolución histórica se foi conformando en reciprocidade cunha realidade cultural diferenciada. Se esa realidade desaparece, a lingua fica reducida á categoría de obxecto arqueolóxico. Por esta razón, unha lingua morre un pouco con cada segmento de cultura que se perde, porque os símbolos que o expresaban carecen xa de significado. Da mesma maneira, unha cultura desnaturalízase cando deixa de ser comunicada a través da expresión que lle é propia.

A secular proscripción da lingua galega na relación da administración cos administrados, no ensino, na vida pública en xeral, foi o instrumento máis eficaz da política de aculturación que tantos estragos, os máis deles irreversibles, produciu no noso país. O sentimento de inferioridade resultante levou ó galego a se refuxiar no recanto máis íntimo das relacións humanas, no que de máis sincero e espontáneo hai en cada persoa, onde se mantivo nunha situación de resistencia ata os nosos días. Aquel complexo parece hoxe, endebén, superado. Faise agora perentoria a necesidade dunha real reivindicación do idioma e da súa presenza en todos os planos da actividade humana e en calquera contexto social. Ei-la única garantía de proxección cara ó futuro, conxurando a ameaza da perda dos nosos sinais de identidade e instaurando un proceso racional de axeitamento en tódolos frentes ás novas necesidades ás que o home debe dar resposta na vida cotiá.

"... os pobos que teñen unha lingua de seu son pobos orixinais, ata o extremo de que se a esquecen ou desprecian, acaban sempre por sentírense inferiores, na comparanza con outros, ó longo dos tempos (...) Unha Galicia arredada do idioma de seu, poderá ter algún día unha civilización máis próspera,

pero sempre mimética; unha cultura galega da que a raza se sinta íntima e fondamente orgullosa (...) Unha civilización propia nace dunha lingua propia. E unha cultura propia nunha lingua allea —tendo unha lingua natural viva na maioría do país, e con gloriosa historia— é imposible cousa''. Son palabras de Antón Villar Ponte, en Febreiro de 1928, que manteñen nesta Galicia autonómica de 1984 innegable vixencia.

Coa aprobación polo Parlamento de Galicia o 15 de Xuño de 1983 da Lei de Normalización, a lingua galega acada nivel de cooficialidade co castelán. Mais, pese á publicación da devandita Lei, as Corporacións públicas do país aínda non planificaron actuacións de política lingüística que, consecuentes co que establece o artigo 5.3 do Estatuto de Autonomía, cree as condicións necesarias para unha efectiva normalización da lingua galega en tódolos eidos da vida pública, social e cultural.

Non abonda, xa que logo, coa declarada intención de que ningún será discriminado por razón da lingua que empregue perante a Administración, senón que hai que chegar a facer verdade o que o mesmo artigo 9.2 da Constitución española sinala verbo do principio da igualdade: "corresponde ós poderes públicos promover as condicións para que a liberdade e a igualdade do individuo e dos grupos nos que se integra sexan reais e efectivas, remove-los atrancos que impidan ou dificulten a súa plenitude e facilita-la participación de tódolos cidadáns na vida política, económica, cultural e social".

Por mor das especiais condicións que está a vivi-la nosa lingua nunha comunidade diglósica, son os poderes públicos os que teñen a obriga, como di o citado artigo da Constitución española, de mudaren a situación e, xa que a lingua é un patrimonio cultural que será obxecto de especiais medidas de protección (artigo 3 do primeiro Texto Legal), a política de normalización que han de segui-las institucións públicas ten de se axustar ó disposto no Art. 3 do Código Civil español, sobre interpretación das normas xurídicas.

Velaí por qué hai razóns imperativas que avalan unha decidida actitude de tódalas Corporacións locais nesa tarefa común de defensa da lingua, procurando medidas concretas para que, efectivamente, o idioma galego acadese ese nivel de cooficialidade que hoxe non ten máis que no articulado da Lei.

Di o artigo 6.2 da Lei de Normalización que “as actuacións administrativas en Galicia serán válidas e producirán os seus efectos calquera que sexa a lingua oficial empregada”. Concorde con este precepto, a mesma Dirección Xeral de Política lingüística dirixiuse a tódolos Concellos do país instándoos a que tódolos escritos que emanen das súas administracións sexan redactados en galego.

Os Alcaldes que suscriben este documento, despois de constataren o feito de que o 94 % da poboación entende, lé, escribe ou fala o galego, segundo unha enquisa realizada polo Departamento de Socioloxía da Facultade de Ciencias Económicas de Santiago de Compostela, tentarán adoptar, entre outras, as seguintes medidas tendentes a normalizaren o uso da lingua galega nas súas propias administracións:

- 1.— Valoración preferente do coñecemento do idioma galego nos programas para o acceso á función pública local. A recente sentenza da Audiencia Territorial da Coruña amosa que esta pretensión é axustada a dereito.
- 2.— Programación de cursos de lingua galega para os funcionarios en horas laborables. Sendo obrigatoria a presenza dun funcionario, cando menos, por unidade administrativa con coñecemento do idioma galego.
- 3.— Todo o caudal documental dos servizos administrativos, será emitido en galego.
- 4.— Rotulación das dependencias das Casas Consistoriais en galego.

- 5.— Creación dun Servicio municipal de Normalización Lingüística, encargado de asesorar e executar a política lingüística ad intra e ad extra da Corporación.
- 6.— Potenciarase o galego como instrumento normal de comunicación dentro da Corporación. Nas actas recolleranse as intervencións na lingua en que se expresen.
- 7.— Rotulación en galego das rúas, liñas de autobuses, servizos municipais ou concesionarias, etc.
- 8.— Os Concellos potenciarán e apoiarán a organización de cursos para alfabetización de adultos en galego. Neste sentido actuaríase conforme á letra do artigo 5.3 do Estatuto de Autonomía.
- 9.— Primarase o emprego do galego no campo publicitario mediante unha redución da taxa correspondente. O propio Concello publicará en galego os seus Bandos, Edictos, e anuncios en xeral.
- 10.— Organización de campañas, ben sexan propias ou en colaboración con outras Corporacións e Entidades, que teñan como obxectivo a normalización, dignificación e promoción do uso público da lingua galega.

Santiago de Compostela, Maio de 1984.